

ajuntament de palafrugell
arxiu municipal
servei de gestió documental i arxiu

Fons Cooperativa de consum L'Econòmica Palafrugellenca

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

Codi de referència

AMP (Arxiu Municipal de Palafrugell)

Nivell de descripció

Fons

Títol

Fons Cooperativa de consum L'Econòmica Palafrugellenca

Data(es)

1728-1993, 2011

Volum i suport

26,50 ml. (103 unitats d'instal·lació i una carpeta)

ÀREA DE CONTEXT

Nom del productor

Cooperativa de consum L'Econòmica Palafrugellenca

Història del productor

Els inicis de la cooperativa de consum L'Econòmica Palafrugellenca es situen l'any 1864: es diu que un reduït nombre d'obrers, probablement de la indústria del suro, van optar per comprar junts i repartir-se un sac d'arròs i van decidir ampliar l'acció amb altres productes de consum. Una vegada legalitzada l'associació es va inaugurar

el local social de la cooperativa el diumenge de Rams de 1865. En el moment de la seva constitució la societat agrupava 78 famílies. Els seus estatuts van ser publicats l'any 1870. L'any 1880 es constituí a Palafrugell una nova cooperativa, *La Reformadora*; d'una escissió en va nàixer la cooperativa *La Constància*. Desapareguda la Constància, la Reformadora es va fusionar amb L'Econòmica Palafrugellenca als anys 30 del segle XX.

El primer local de L'Econòmica Palafrugellenca es situa en una dependència de la fonda de ca la Pepa, al carrer de l'Allada. De ca la Pepa es passà a un local del carrer Botines, invertint part dels excedents econòmics en la compra del local comercial i d'altres immobles del seu entorn. El local va ser ampliat cap al carrer de Sant Martí amb la construcció d'un nou edifici entre 1926 i 1927, obra de l'arquitecte Rafael Masó i Valentí. Aquest nou edifici responia a la necessitat de disposar de més espai per l'augment de l'activitat de la societat. Als anys previs a la Guerra Civil va assolir les quotes més elevades de creixement. L'any 1934 es va fusionar amb la cooperativa La Reformadora i al 1935 obria una sucursal a Calella. Dels 78 socis inicials s'havia passat als 2.160 l'any 1936. En acabar la guerra L'Econòmica va patir la intervenció i el control del nou règim; a més, el local que havia estat seu de La Reformadora al carrer de Cavallers va ser confiscat i durant molts anys estigué ocupat per l'Auxilio social.

L'any 1986, per tal de resoldre les dificultats econòmiques de l'entitat, el patrimoni immobiliari de la cooperativa va ser adquirit per l'Ajuntament de Palafrugell.

El 20 de maig de 1993 es va acordar tancar la botiga de la Cooperativa L'Econòmica com a resultat de la contínua baixada de les vendes però alhora es va decidir mantenir l'existència de l'entitat. A partir del 2001 l'edifici de L'Econòmica està destinat a biblioteca pública de Palafrugell.

Història arxivística

Els fons el va conservar la mateixa entitat fins el seu ingrés a l'Arxiu Municipal de Palafrugell.

Dades sobre l'ingrés

Ingressos 5/1988, 7/1991, 13/1995, 28/1995, 18/1996, 8/1998, 41/2011, 20/2012 i 33/2021.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

Abast i contingut

La documentació conservada en aquest fons conté principalment documentació comptable i de la botiga dels darrers anys de la cooperativa (1980-1993). Hi destaquen escriptures i documentació notarial sobre finques de la cooperativa, i la memòria i els plànols del projecte de l'edifici de la cooperativa, de Rafael Masó.

Sistema d'organització

1. Organització general i administració
 - 1.1. Constitució
 - 1.2. Òrgans de govern
 - 1.3. Correspondència
 - 1.4. Socis
 - 1.5. Recursos humans
2. Legislació i assumptes jurídics
 - 2.1. Processos judicials
3. Gestió econòmica
 - 3.1. Comptabilitat
 - 3.2. Impostos
4. Gestió del patrimoni
 - 4.1. Béns immobles
5. Activitats de la cooperativa
 - 5.1. Gestió de la botiga
 - 5.2. Activitats participatives
6. Hemeroteca i biblioteca
 - 6.1. Hemeroteca
 - 6.2. Biblioteca
7. Impresos
8. Ensenyes, monedes i segells
 - 8.1. Monedes
 - 8.2. Segells
9. Imatges
10. Cooperativa de consum L'Equitativa (Palamós)
11. Documents pendents de tractament i/o inventari
 - 11.1. Documents pendents de tractament
 - 11.2. Documents pendents de tractament i inventari

Informació sobre avaluació, tria i eliminació

La documentació és de conservació permanent.

Incrementos

No es preveuen increments.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

Condicions d'accés

L'accés a la documentació del fons és públic excepte la documentació de processos judicials, la documentació relacionada amb la gestió administrativa del personal de la cooperativa i la documentació relacionada amb un deute, que són d'accés restringit.

Condicions de reproducció

Les reproduccions de documentació es regiran segons la normativa del Reglament del Servei d'Arxiu Municipal de l'Ajuntament de Palafrugell.

Llengües i escriptures dels documents

Les llengües predominants són el castellà i el català.

Característiques físiques i requeriments tècnics

Part del fons es troba pendent de tractament i descripció. La resta es troba en bon estat.

Instruments de descripció

S'ha elaborat un inventari del fons realitzat per Núria Casellas i Noguer, amb direcció de M. Concepció Saurí l'any 2017.

ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

Existència i localització dels originals

Els originals de la unitat de descripció es troben a l'Arxiu Municipal de Palafrugell.

Documentació relacionada

Fons Ajuntament de Palafrugell

Bibliografia

“1928. L'Econòmica estrenava el nou edifici projectat per l'arquitecte Masó” dins *Crònica d'un segle. Palafrugell 1900-1999*.

“Breve historial de la Cooperativa La Económica Palafrugellense de Palafrugell”, dins *Revista de Girona*, núm. 31. 1965.

JUANOLA, Albert. *Cooperativa “L'Econòmica Palafrugellenca” (1865-1990)*. Generalitat de Catalunya. Institut per a la Promoció i la Formació Cooperatives. 1990.

JUANOLA, Albert. “L’Econòmica”, remodelada en Biblioteca pública”, dins *Revista de Palafrugell*, núm. 127. Maig 2004.

MARTINELL, Rafael. AVELLÍ, Miguel. *Contestacion a la refutacion de Don Juan Pagés*. Palafrugell, impremta de Manuel Oliva Serra. 1881. (AMP. Biblioteca auxiliar R-04623).

MIRÓ, Ivan. “En ruta per la Catalunya cooperativa”, dins *.coop*, núm.2. 2013. pp. 31-33.

MOLINAS, Lluís. *...i també hi va haver una llarga postguerra (testimoniatsges)*. 2006. pàg. 62.

MORATÓ, Ernest. “Centenari” dins *Revista de Palafrugell*, núm.2. 1964. pàg.9.

SOMIO, M.D. *Cooperativas de consumo*. Obra sindical “Cooperación”. Centro Nacional de Educación Cooperativa. Zaragoza. 1973.

VÍCTOR GAY, J. “La Económica” la cooperativa de Josep Pla” dins *Cooperació catalana*, núm. 195. Desembre 1997. pp. 14-16.

VÍCTOR GAY, J. “L'arquitectura cooperativa de Rafael Masó”, dins *Cooperació catalana*, núm. 306. Gener 2008. pp.21-24.

L'Econòmica Palafrugellenca. Documental sobre la cooperativa i la transformació de l'edifici del carrer de Sant Martí en biblioteca pública (realització de Carles Martí). Ajuntament de Palafrugell, 2011.

<https://www.youtube.com/watch?v=Y1jjmq22LfU&feature=youtu.be>

ÀREA DE NOTES

Notes

El fons inclou documentació d'altres cooperatives: La Reformadora, La Confiança i La Equitativa (Palamós) .

L'edifici de la cooperativa del carrer de Cavallers durant els anys 40 va ser utilitzat per l'*Auxilio social*, motiu pel qual dins la biblioteca del fons es troben llibres de Falange i del Sindicato Español Universitario.

En l'inventari del fons s'ha inclòs el documental realitzat per l'Ajuntament de Palafrugell l'any 2011 sobre l'edifici de la cooperativa al carrer de Sant Martí, actualment Biblioteca pública de Palafrugell.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

Autoria i data(es)

Descripció realitzada per Núria Casellas i Noguer. Descripció finalitzada l'abril de 2017 i actualitzada el 2021.

Fonts

Inventari del Fons Cooperativa de consum *L'Econòmica Palafrugellenca*

Regles o convencions

Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Subdirecció General d'Arxius i Associació d'Arxivers de Catalunya, 2007.